

Dukai Takách Judit

Dukai Takách Judit, más néven Malvina 1795. augusztus 9-én született Dukán. A magyar költőné neve Berzsenyi Dániel Dukai Takács Judithoz versének címéből vált ismertté.

Szülei Takách István birtokos és muzsai Vittnyédy Terézia, gondos nevelésben részesítették, s mikor korán megmutatkozott költői tehetsége, maguk is buzdították az írásra. Anyja 1811-ben meghalt, apja Sopronba vitte tanulni. Sopronban Kis János is támogatta őt. A városban működő német színház, koncertek, operaelőadásokat látogatott. Ezt írták Juditról: "hol nyelvekben, zenében, valamint a gazdasszonykodás különféle elemeiben is szép haladásra tett szert; úgy tért vissza családi lakába, hol a háztartás gondjait egészen átvette". Hazatérve Dukára a vidéki nemeskisasszonyok életét élte, közben verselgetett. Költői önéletrajzában feljegyezte: „verseim nagyobb részét is rokkám pergése mellett írtam”. 1814-ben meglátogatta őt Döbrentei Gábor, Wesselényi Miklóssal és nevelőjével, akik ekkor Itáliából tértek vissza. Ők adták a költőnőnek a Macpherson *Ossian*jával divatba jött keresztnevet, Malvinát, amelyet azontúl írói álneveként használt.

Schöpflin Aladár a Nyugat hasábjain így fogalmazott arcképéről:

„Barna hajú, őzike tekintetű, picike szájú, hamvas őszibarack arcú leány, görögös piros köpeny van hanyagul átalvetve mélyen kivágott fehér empire-ruháján, melynek ujja éppen, hogy csak a vállat födi el, gömbölyű karja meztelen, apró kis kezei egy hárfa húrjain játszanak... Csupa poézis... csupa illat, csupa édesség. Ezt a képet csak mosolyogva lehet nézni.”

Gróf Festetics György, az irodalom barátja és pártfogója az 1817-ben Keszthelyen tartott Helikon ünnepélyre, a magyar múzsa nagyjai közé őt is meghívta, ez jelentette legnagyobb elismerését. Berzsenyi Dániel (akinek felesége, Takách Zsuzsanna unokanővére volt T. Juditnak) dicsérően írt róla Kazinczy Ferenchez 1817. február 27-én kelt levelében.

Főleg ódákat és elégiákat alkotott, költeményei megjelentek az Erdélyi Múzeumban, a Helikonban, az Aurórában, az Aspasiában, és a Hébében is. Munkáinak kéziratát a Magyar Tudományos Akadémia kéziratgyűjteményében találhatók.

1818-ban a 70 000 forintnyi örökséggel rendelkező költőnőt Göndöcz Ferenc vezette oltárhoz, akivel annak birtokára, Felsőpatyra költözött. Ezután már keveset írt, költeményei többnyire a családi békéről és boldogságról szóltak. 1829-ben leányát, 1831-ben pedig férjét vesztette el, akivel izenkét évig élt 1830-ban együtt, 4 gyermekük született. 1832-től második férje Patthy István soproni ügyvéd volt, ekkor írta „Az én sorsom” című szép költeményét. Ebből a házasságból egy fiú és egy kislány született. Dukai Takách Judit nem volt jelentős költő, néhány verse képvisel csak jelentős irodalmi értéket. Költőnői fellépése mégis fordulatot jelzett a magyar irodalom történetében, neve országosan ismert lett. Megtestesítette a polgárosult nőideált, amely a reformkorban teljesedett ki.

Lánya születését követően egy hirtelen jött tüdővészben hunyt el 1836. április 15-én, Sopronban. A 84-es főútról Duka felé kanyarodva, a község temetőjében egy kis fehér épületben található Dukai Takách Judit költőnő sírhelye, amelyet a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság „A” kategóriában a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánított. A falu központjában pedig még áll az egykori Dukai Takách-kúria, amelyet a „magyar Szapphó” életében édesapja építtetett.

Irodalom:

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái, 13. kötet Takács Judit (dukai)

Juditból Malvina lesz: esszé - regényes interludiumokkal: Dukai Takács Judit költőnő emlékére, 1795-1836 / Sudár Lászlóné T. Molnár Zsuzsanna Szombathely : Savaria University Press, 2015.

Fenyő István: Dukai Takách Judit költőnő a magyar klasszicizmus korszakában In: Soproni szemle 44. évf. 1. sz. (1990). p. 1-10.

Szilágyi Rita: Toll és vonó (Magyar királynék és nagyasszonyok; 8.) Budapest: Duna International Kft, [2012] p. 70-77.